

Kompanija ADM je svesna da su zdravi odnosi sa dobavljačima ključni za naš uspeh i nastoji da promoviše obostrano koristan poslovni odnos zasnovan na najvišim standardima etičkog ponašanja. Pažljivo biramo naše dobavljače kako bismo bili sigurni da su posvećeni integritetu kao i mi. Od dobavljača kompanije ADM se očekuje da u svakom trenutku posluju pošteno, etički i u skladu sa svim važećim zakonima i propisima. Pored toga, od dobavljača se očekuje da razumeju sledeće principe i da ih se pridržavaju.

Poslovni integritet

- **Borba protiv pranja novca** – kompanija ADM očekuje od svojih dobavljača da poštuju zakone i propise protiv pranja novca i finansiranja terorizma. U vezi sa bilo kojom poslovnom aktivnošću koja se obavlja sa kompanijom ADM, dobavljači se ne smeju baviti bilo kojom aktivnošću koja bi kompaniju ADM koristila za pranje novca ili finansiranje terorizma.
- **Mito i korupcija** – kompanija ADM zabranjuje korupciju u bilo kom obliku i isto očekuje od svojih dobavljača. To znači da dobavljači ne smeju da nude ili prihvataju bilo kakvo mito, bakšiš ili druga neetička plaćanja kada imaju posla sa državnim službenikom ili u bilo kom drugom poslu. Dobavljači se moraju u svakom trenutku pridržavati [Zakona SAD o koruptivnim praksama u inostranstvu](#) kao i svih lokalnih antikorupcijskih zakona koji zabranjuju komercijalno i državno podmićivanje. Kompanija ADM zahteva od dobavljača da učestvuju u njenom procesu provere dužne pažnje pre interakcije sa državnim službenikom u ime kompanije.
- **Poslovna i finansijska evidencija** – očekujemo da dobavljači vode tačne finansijske knjige, evidencije i račune u vezi sa poslovanjem sa kompanijom ADM. Dobavljači moraju voditi računovodstvo o svim uplatama (uključujući poklone, obroke, zabavu ili bilo šta drugo od vrednosti) izvršenim u ime kompanije ADM ili iz sredstava koje je obezbedila kompanija ADM. Na zahtev, dobavljači moraju da dostave kopiju ovog računovodstva kompaniji ADM.
- **Poslovni pokloni, obroci i zabava** – Dobavljači treba da izbegavaju da zaposlenima u kompaniji ADM nude putovanja, česte obroke ili skupe poklone. Prihvatljivi su obični poslovni obroci i mali znakovi pažnje simbolične vrednosti. Pokloni u gotovini ili gotovinskim ekvivalentima, kao što su gotovinske poklon kartice, su zabranjeni.
- **Sukob interesa** – zaposleni u kompaniji ADM ne bi trebali da imaju nikakav finansijski interes ili ugovor o zaposlenju sa dobavljačem koji bi mogao biti u sukobu, ili izgleda da je u sukobu, sa obavezom zaposlenog da deluje u najboljem interesu kompanije ADM. Ako je zaposleni dobavljača u porodičnoj vezi (supružnik, dete, roditelj, brat, sestra, baba i deda, svekrva ili tast, sestra ili dever, unuča, partner u vezi) sa zaposlenim u kompaniji ADM, ili ako je dobavljač u bilo kojem drugom odnosu sa zaposlenim u kompaniji ADM koji bi mogao predstavljati sukob interesa, dobavljač treba da otkrije ovu činjenicu kompaniji ADM ili da obezbedi da zaposleni kompanije ADM to učini. Prijateljstva između dobavljača i zaposlenih u kompaniji ADM su neizbežna i prihvatljiva, ali ih ne treba koristiti za uticaj na poslovne odluke.
- **Zaštita podataka** – očekujemo da dobavljači čuvaju poverljive informacije kompanije ADM, uključujući lične i vlasničke podatke, kako bi ostali naš partner od poverenja. Dobavljači moraju da se pridržavaju svih važećih zakona o zaštiti podataka, uključujući izvršavanje ugovora o obradi podataka koji zahtevaju obaveštenje o kršenju, obuku zaposlenih, odgovarajuće tehničke i organizacione mere koje sprečavaju nezakonit pristup, otkrivanje ili uništavanje, između ostalih zahteva. Dobavljači neće deliti ili prodavati informacije kompanije ADM osim ako nije dogovoreno u pisanoj formi i neće deliti neovlašćene informacije treće strane sa kompanijom ADM.
- **Kvalitet proizvoda i bezbednost hrane** – očekujemo od dobavljača da obezbede proizvode i usluge koji su bezbedni, odgovarajući, prema dogovoru i predstavljenim specifikacijama i u skladu sa svim važećim zakonima i propisima. Od dobavljača se može zahtevati da zadrže određenu dokumentaciju koja se odnosi na bezbednost hrane i sledljivost proizvoda (mapiranje porekla).
- **Održivost** - od svih dobavljača se očekuje da se pridržavaju politika održivosti kompanije ADM, uključujući [Principe ljudskih prava](#) i [Politiku zaštite šuma, biodiverziteta i zajednica](#), kao i odredbi u sledećim odeljcima (Uslovi rada i ljudska prava; Životna sredina i Prava na zemljište).
- **Trgovinske sankcije** – kompanija ADM očekuje od dobavljača da poštuju važeće zakone o trgovinskim sankcijama i propise zemalja u kojima posluje. U vezi sa poslom koji obavljaju sa kompanijom ADM, dobavljači moraju da se uzdrže od upuštanja u bilo kakvu transakciju sa sankcionisanom stranom, zemljom ili regionom (osim ako nije drugačije ovlašćeno od strane pravne službe kompanije ADM), ili korišćenja druge strane za obavljanje bilo koje aktivnosti koja se ne može zakonito direktno obavljati zbog zabrana trgovinskih sankcija.

Uslovi za rad i ljudska prava

- **Plate** - svi zaposleni u operacijama i lancu snabdevanja dobavljača biće plaćeni u skladu sa svim važećim lokalnim zakonima i propisima, uključujući one koji se odnose na minimalnu platu i isplatu prekovremenog rada.
- **Ropstvo i dečji rad – Ropstvo** - dobavljač mora zabraniti upotrebu svih oblika prinudnog rada, uključujući obveznički rad, rad pod ugovorom i rad dece u svojim operacijama i lancima snabdevanja. Zaposlenima se ne smeju naplaćivati naknade u zamenu za zapošljavanje ili da imaju zalog u vidu novca, identifikacije ili drugih ličnih stvari koje se drže – bez pristanka radnika – kao uslov za zapošljavanje. Neće se tolerisati upotreba fizičkog kažnjavanja, pretnji nasiljem ili drugih oblika zlostavljanja. **Dečji rad** – Dobavljač izričito zabranjuje rad dece, definisan kao rad koji je opasan po zdravlje, bezbednost ili moral dece, rad koji ometa obavezno obrazovanje ili za koji su deca jednostavno premlada. Svi radnici u njihovim operacijama i lancu snabdevanja moraju ispuniti minimalnu starost za rad kako je definisano u [ILO Konvenciji 138](#) kao i u važećim lokalnim zakonima i propisima.
- **Zdravlje i bezbednost** - dobavljač će obezbediti bezbedno i zdravo radno okruženje i poštovati važeće zakone i propise o zdravlju i bezbednosti. Potreban je pristup čistim i odgovarajućim sanitarnim prostorijama. Neće se tolerisati fizičko zlostavljanje, seksualno zlostavljanje i uznemiravanje, kao ni bilo koji drugi oblici zlostavljanja ili uznemiravanja.
- **VSH (voda, sanitetski uređaji i higijena)** – dobavljač poštuje pravo na pristup bezbednoj i čistoj vodi za piće za svoj lanac snabdevanja i zajednice u kojima posluje. Takođe će se poštovati pristup sanitarnim uređajima i odgovarajuća higijena.
- **Radno vreme** - radno vreme mora biti u skladu sa zakonskim zahtevima i svim kolektivnim ugovorima koji se primenjuju na lokaciji. Sav prekovremeni rad će biti dobrovoljni. Radno vreme neće biti preterano i radnici će dobiti odgovarajuće slobodno vreme. Preporučuje se da radno vreme i dani odmora budu usklađeni sa [ETI osnovnim kodeksom](#).
- **Sloboda udruživanja** - dobavljač poštuje pravo zaposlenih da se pridruže, formiraju ili ne pridruže radničkom sindikatu bez straha od odmazde, zastrašivanja ili uznemiravanja. Tamo gde zaposlene predstavlja zakonski priznati sindikat, dobavljač podržava uspostavljanje konstruktivnog dijaloga sa njihovim slobodno izabranim predstavnicima. Dobavljač je u dobroj veri posvećen pregovaranju sa takvim predstavnicima svojih zaposlenih.
- **Diskriminacija** - neće biti diskriminacije u zapošljavanju, nadoknadi, pristupu obuci, unapređenju, prestanku rada ili penzionisanju na osnovu rase, kaste, nacionalnog porekla, vere, starosti, invaliditeta, pola, bračnog statusa, seksualne orijentacije, članstva u sindikatu ili političke pripadnosti.
- **Žalbe** - dobavljač treba da ima uspostavljenu proceduru za žalbe kako bi omogućio radnicima da na anonimn način skrenu pažnju rukovodstvu na zabrinutost ili pitanja u vezi sa poslom.

Životna sredina i prava na zemljište

- **Uticaj na životnu sredinu** - dobavljač će preduzeti korake da smanji svoj uticaj na životnu sredinu i obezbedi usklađenost sa važećim zakonima i propisima u zemljama u kojima posluje. Dobavljači treba da obezbede nadgledanje svog korišćenja prirodnih resursa, kao i upravljanja otpadom.
- **Prava na zemlju** - dobavljač poštuje prava na posedovanje zemljišta i prava urođeničkih i lokalnih zajednica da daju ili uskrate svoju slobodnu, prethodnu i informisanu saglasnost (FPIC) za operacije na zemljištu na koje imaju zakonska ili običajna prava. Dobavljač će poštovati prava urođeničkih i lokalnih zajednica na zemljište i resurse u skladu sa [U.N. Deklaracija o pravima urođeničkog stanovništva](#).
- **Preduzimanje akcije** - kompanija ADM preporučuje dobavljaču da promoviše rešenja za smanjenje klimatskih promena i emisija gasova staklene bašte, kao i da promoviše očuvanje vodnih resursa i biodiverziteta u poljoprivrednim predelima kroz održivo upravljanje korišćenjem zemljišta i prakse ekološke obnove u oblastima visoke vrednosti očuvanja.

Usklađenost

- **Izvori i materijali** - dobavljač će se pridržavati svih zahteva za fizičku zemlju porekla robe i usluga ili strategije sledljivosti lanca snabdevanja.
- **Revizija** - kompanija ADM zadržava pravo da zatraži reviziju kompanije ADM i/ili treće strane kako bi potvrdila usklađenost sa ovim očekivanjima. Revizije će se zasnivati na analizi rizika, prethodnim nalazima, nadzornim incidentima i angažovanju zainteresovanih strana.
- **Neusklađenost** (Posledice lošeg ponašanja i neispunjavanje očekivanja dobavljača kompanije ADM) - kompanija ADM očekuje od svojih dobavljača da se u potpunosti pridržavaju važećih zakona i da se pridržavaju međunarodno priznatih ekoloških i društvenih standarda, pored svog Kodeksa ponašanja i politika. Od dobavljača se očekuje da pregleda [Upravljanje procedurom za neusklađenost dobavljača](#) da najbolje razume kako će kompanija ADM rešavati probleme neusklađenosti.
- **Prijavlivanje potencijalnog nedoličnog ponašanja** – dobavljači mogu uputiti pitanja ili prijaviti nedoumice kompaniji ADM putem pošte: P.O. Box 1470, Decatur, IL, USA 62525; e-pošta: compliance@adm.com; ili na mreži: www.theadmwayhelpline.com. Prijave se mogu podnositi anonimno kada je to zakonom dozvoljeno. Kodeks ponašanja kompanije ADM zabranjuje osvetu za prijave podnete u dobroj nameri